

ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

นายสุนทร มีนาทุ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2526

ISBN 974 -563 -038-1

011149

i 17475910

PROBLEMS OF LIBRARIES' OPERATION IN ELEMENTARY SCHOOL
UNDER THE AUSPICES OF NAKHON PATHOM OFFICE OF THE
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION.

Ms. Sonthorn Menatoong

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
 ดังกักสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม
 โดย นายสุนทร มีนาทุ่ง
 ภาควิชา ประถมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... *สุประดิษฐ์ มุนนาค* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ มุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *สุนทร อมรวิวัฒน์* ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ สุนทร อมรวิวัฒน์)

..... *ดร.สุภรณ์ไพบูลย์* กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

..... *พรพรรณ จันทรวงศ์* กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณ จันทรวงศ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

ชื่อนิสิต นายสุนทร มีนาทุ่ง

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม รวมทั้งรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู 154 คน ผู้บริหารโรงเรียน 154 คน และครูบรรณารักษ์ 154 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแยกประเภท การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม มีปัญหามาก สามด้านคือ ด้านการเงิน ด้านครุภัณฑ์ และด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ส่วนที่เหลืออีกสามด้านคือ ด้านบุคลากร ด้านผู้ใช้ห้องสมุด และด้านสถานที่ มีปัญหาปานกลาง

2. หอสมุดโรงเรียนประถมศึกษาควรมีสถานที่เป็นอาคารเอกเทศ มีครุภัณฑ์และวัสดุสิ่งพิมพ์ให้เพียงพอและเหมาะสมกับผู้ให้บริการ มีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินงาน และกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณให้หอสมุด
3. สถาพหอสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Problems of Libraries' Operation in Elementary School
 under the Auspices of Nakhon Pathom Office of the Provincial
 Primary Education

Name Mr. Soonthorn Menatoong

Thesis Advisor Assistant Professor Ruchira Supornpaibul

Department Elementary Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the problems of libraries' operation and to collect the opinions and suggestions of teachers, school administrators and librarians of the elementary schools under the Auspices of Nakhon Pathom Office of Provincial Primary Education.

The instrument used in collecting data were two sets of questionnaires. One set of questionnaires designed for the teachers and the school administrators, the other designed for the librarians. Those two sets of questionnaires were sent to the samples. The sample used in this research were one hundred and fifty - four teachers, school administrators and the librarians each. Those samples were selected by Stratified Random Sampling. Then the obtained data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

Findings :

1. The major problems of libraries' operation in elementary school under the Auspices of Nakhon Pathom Office of Provincial Primary Education are budget, equipments, books and printed materials. And the other three moderate problems are the library personnel, the readers and the buildings.

2. The elementary school library should have its own section,

sufficient equipments, suitable books and printed materials for readers. The elementary school library should be managed by the **librarian** who got some degree in library. Moreover the Ministry of Education should also provide budget for school library.

3. Most of the elementary school libraries under the Auspices of Nakhon Pathom Office of Provincial Primary Education are below the standard set by the Ministry of Education

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ออกคิดเห็น คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณี ศิริโชติ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงร่างวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้ออกคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย เป็นอย่างมาก และต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรวรรณ จันทรางศุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและออกคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณอาจารย์เสาวคนธ์ กาญจนารักษ์ อาจารย์อำนวยการ วัฒนธนอม อาจารย์นิรชา กล่อมทองอยู่ อาจารย์จินตนา อรุณสุโข และอาจารย์สุชุมมาล จักขุทิพย์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถาม ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดนครปฐมที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามคืน นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูบรรณารักษ์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณบุบผา มีนาทุ่ง เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

สุนทร มีนาทุ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ.....	1 ✓
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1 ✓
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7 ✓
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8 ✓
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
ความจำกัดของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
พัฒนาการของห้องสมุดโรงเรียน.....	11
วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน.....	18
หน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน.....	22
องค์ประกอบของห้องสมุดโรงเรียน.....	24
งานของห้องสมุดโรงเรียน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33

3. วิธีดำเนินการวิจัย... ✓	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
ตัวอย่างประชากร	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล... ✓	51
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ ✓	122
สรุปผลการวิจัย... ✓	123
อภิปรายผลการวิจัย ✓	132
ขอเสนอแนะ ✓	142
บรรณานุกรม...	146
ภาคผนวก	151
ประวัติผู้เขียน... ศูนย์วิทยทรัพยากร	181

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์จำแนกตามเพศ... ..	51
2. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์ จำแนกตามอายุ... ..	52
3. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์จำแนกตามอายุราชการ	53
4. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์จำแนกตามวุฒิสูงสุดทางการศึกษา	54
5. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์จำแนกตามวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	55
6. จำนวนครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์จำแนกตามจำนวนปีที่รับราชการในโรงเรียนปัจจุบัน	56
7. จำนวนครู และผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประเภทที่เคยเรียนหรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และประเภทที่ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ห้อง-สมุด... ..	57
8. จำนวนครู และผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประเภทที่เคยทำงานด้านห้องสมุดและไม่เคยทำงานด้านห้องสมุด	58
9. จำนวนครูบรรณารักษ์จำแนกตามจำนวนปีที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในโรงเรียนปัจจุบัน	59
10. จำนวนครูบรรณารักษ์จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่สอน ...	60
11. จำนวนครูบรรณารักษ์จำแนกตามประเภทของครูบรรณารักษ์ที่ต้อง เป็นครูประจำชั้นและไม่ตอง เป็นครูประจำชั้น... ..	61

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ
ครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับปัญหาการ
ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในหมวดปัญหาด้าน
สถานที่... .. 62

13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครู
ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนิน
งานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในหมวดปัญหาด้านครุภัณฑ์ 65

14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครู
ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนิน
งานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในหมวดปัญหาด้านวัสดุสิ่ง-
พิมพ์... .. 68

15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครู
ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนิน
งานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในหมวดปัญหาด้านบุคลากร 72

16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครู
ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนิน
งานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในหมวดปัญหาด้านการเงิน 76

17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครู
ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนิน
งานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในหมวดปัญหาด้านผู้ใช้ห้อง-
สมุด... .. 78

18 ที่ตั้งของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... .. 100

19 เนื้อที่ของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... .. 101

20 แสงสว่างภายในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา 102

21 เสียงรบกวนจากภายนอกห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... .. 103

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

22	การถ่ายเทอากาศภายในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	104
23	จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ และชั้นหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	105
24	จำนวนครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	106
25	จำนวนอุปกรณ์การสอนในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	107
26	อัตราส่วนของหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียน... ..	108
27	การจัดวางหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา...	109
28	ระบบการจัดหมู่หนังสือในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	110
29	การขอรับวารสารในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา..	110
30	การเก็บวารสารเก่าในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	111
31	การขอรับหนังสือพิมพ์รายวันในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	111
32	การเก็บหนังสือพิมพ์เก่าในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	112
33	การทำบัตรรายการของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา	113
34	สภาพของหนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	114
35	จำนวนบุคลากรในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ...	115
36	เวลาเปิดบริการของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา...	116
37	การให้บริการของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา.. ..	117
38	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	118
39	จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	120
40	จำนวนครู อาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา... ..	121